

23 מרץ 2020

לכבוד

רמ"ג אלי בין

משה בר-סימן טוב

מנכ"ל אגודת מד"א

מנכ"ל משרד הבריאות

בפקס: 03-6306046 ו- 03-6300234

בפקס: 02-5655966

שלום רב,

- דחוף ביותר -

הנדון: ביצוע בדיקות למחלת הקורונה והנגשת שירותי בריאות תומכים

עבור אוכלוסיית אזור המשולש

בעקבות פניות שקיבלנו מתושבים מהעיר אום אל-פחם, אנו פונים אליכם בדרישה להקים מתחם בדיקות למחלת הקורונה באום אל-פחם או במקום סמוך באזור המשולש, וזאת על רקע חוסר בבדיקות קורונה עבור אוכלוסיית האזור, וכן על מנת להנגיש שירותי בריאות תומכים עבור אוכלוסייה זו, והכל כדלקמן:

1. בימים קשים אלה של משבר הקורונה אשר פוקד את מדינת ישראל בנוסף לעשרות מדינות ברחבי הגלובוס, אנו עדים לצעדים שונים אשר ננקטים בישראל כיום על מנת להתמודד עם ההתפשטות הרחבה של מגיפת הקורונה, ובכלל זה ביצוע בדיקות רפואיות לאנשים המפתחים סימנים אשר מזוהים עם המחלה ומצדיקים, על פי הקריטריונים של משרד הבריאות, ביצוע בדיקות כאמור.

2. מפניות שהגיעו אלינו מאזרחים המתגוררים ביישובים ערביים, ואשר נתמכים גם בדיווחים שונים בכלי התקשורת, עולה תמונה עגומה לפיה מספר הבדיקות המבוצעות עבור האוכלוסייה הערבית שמרביתה מתגוררת ביישובים ערביים הינה נמוכה במיוחד, וזאת בין היתר כי הצוותים של מד"א אינם נכנסים בדרך כלל לחלק ניכר מהיישובים הערביים.

3. המצב העגום הזה לא פסח מעל אלפי המשפחות המתגוררות בעיר אום אל-פחם ושאר היישובים הערביים הסמוכים באזור המשולש. לפי מידע שהתקבל אצלנו, חלק מהאנשים הנמצאים בבידוד בביתם באום אל-פחם דרשו כבר לעבור בדיקת קורונה עקב גילוי סימני תחלואה המזוהים עם המחלה, אך טרם נלקחה מהם בדיקה. בשולי הדברים יוער כי עקב מספר בעיות שאפיינו את אמצעי ההסברה והעברת המידע בשפה הערבית בקשר למשבר

P.O. Box 8921 Haifa 31090 Israel Tel: (972)-4-950-1610 Fax: (972)-4-950-3140

חיפה 31090, ص.ב 8921 هاتف 04-9501610 فاكس 04-9503140
חיפה 31090, ת.ד. 8921 טלפון 04-9501610 פקס 04-9503140

Email: adalah@adalah.org

<http://www.adalah.org>

הקורונה, מסתמן כי מספר האנשים המדווחים על שהותם בבידוד ביישובים ערביים הינו נמוך יחסית ליישובים אחרים, ומכאן הצורך המוגבר בהנגשת מידע ובדיקות רפואיות עבור אנשים אלה.

4. באזור המשולש מתגוררים כיום קרוב ל- 130,000 איש, כמחציתם באום אל-פחם אשר נחשבת לעיר הגדולה ביותר באזור. יחד עם זאת, ובדומה לאזורים אחרים שיש בהם ריכוז ניכר של יישובים ערביים, דוגמת הגליל והנגב, באזור המשולש קיים מחסור ניכר בשירותי בריאות הבא לידי ביטוי במספר נמוך של מתקנים ותקנים רפואיים, ואיכות נמוכה של הטיפול הרפואי. בתי חולים ציבוריים ממוקמים ביישובים יהודיים בלבד, וגם בהשוואה ליישובים יהודיים הנמצאים באותו אזור, המרחק הממוצע לבית החולים הקרוב הינו כמעט כפול (כ- 22 ק"מ מיישובים ערביים, כ- 14 ק"מ מיישובים יהודיים, לפני נתונים של מרכז טאוב). בנוסף לכן, אין כל מערך מאורגן של מד"א שמספק שירותים לאזרחים המתגוררים בתוך יישובי המשולש, וברוב המקרים נדרשים תושבי המקום לפנות במקרי חירום למרכזים רפואיים פרטיים שמפעילים ניידות מקבילות למד"א לצורך הסעה ומתן טיפול רפואי דחוף. ברם, מספר הניידות המופעל על ידי גופים פרטיים באזור המשולש הינו ממילא נמוך (באום אל-פחם, למשל, מספר הניידות הינו כ- 20 בלבד), וברי כי אינו יכול לתת מענה הולם לאוכלוסיית המקום במקרי חירום לאומי.

5. על רקע דברים אלה, אין זה מפתיע כי קיים חוסר משמעותי במספר בדיקות הקורונה שמבוצעות עבור אזרחים המתגוררים ביישובי המשולש. בהקשר זה, יוער כי הפער הקיים כיום במספר הבדיקות המבוצעות עבור אוכלוסיית המשולש קשור מטבע הדברים במימד המצומצם של פעילות מד"א בתוך היישובים הערביים, אך הוא גם מוסבר על ידי חוסר ההנגשה של מתקני בריאות כלליים בסמוך ליישובים הערביים. כך למשל, במסגרת ניסיון להגדלה משמעותית של מערך הדגימות במדינה, החל מד"א ביום 20.3.20 לתפעל בשיתוף עם משרד הבריאות מתחם "היבדק וסע" (דרייב-אן) במתחם גני יהושע בתל אביב. בעוד שלפי הדיווחים, צפויים להיפתח עוד חמישה מתחמים בחיפה, ירושלים, פתח תקווה, ראשון לציון ובאר שבע, אין כל התייחסות לצורך בפתיחת מתחם באזור המשולש, וזאת על אף המספר הגבוה של התושבים המתגוררים באזור הזה והפעילות החלקית של מד"א בתוך יישובי האזור.

6. מכאן, קיים צורך חיוני בפתיחת מתחם בדיקות באום אל-פחם או במקום סמוך באזור המשולש שיישרת קרוב ל- 130,000 תושבים. עוד, ובהתחשב בפעילות החלקית של צוותי מד"א בתוך היישובים הערביים באזור המשולש וההסתמכות המוגברת של אוכלוסיית המקום על גופים פרטיים שספק כי יוכלו לספק מענה הולם במצבים של חירום לאומי, קיים צורך חיוני בכך שהמדינה תנגיש עבורם שירותי בריאות בסיסיים כגון פינוי לבתי חולים במקרי חירום או מתן טיפולים דחופים בבית. בהקשר זה, נעיר כי מד"א מדווח על היערכותו בימים אלה לתכנית חירום לאומית בעלות של 13 מיליון שקלים אשר אמורה לתת מענה רפואי לשוהים בבידוד, ובמסגרתה אמורים להיפרס 3,000 חובשים ופראמדיקים בכל רחבי הארץ להענקת טיפול חירום

רפואי בבתים. יחד עם זאת, לא ברור כיצד מתכוונת המדינה להבטיח יישום שווה של התוכנית האמורה בתוך היישובים הערביים בשים לב לליקויים שהצבענו עליהם לעיל. בנוסף, לא ברור אם המדינה מתכננת לחלק עבור מרכזים רפואיים אחרים שפועלים בתוך היישובים הערביים ערכאות לטיפול בחולים של קורונה.

7. בנסיבות אלה, אנו מוצאים לנכון לחזור ולהדגיש בפניכם -כפי שכבר עשינו בפניות קודמות אליכם בעניינים אחרים- את החובה המוטלת על המדינה להנגיש שירותי בריאות באופן שוויוני עבור כלל תושביה. בהקשר זה, כבר נקבע בפסיקה כי "קבלת שירותי בריאות חיוניים ברמה הבסיסית ביותר הנדרשים להגנת החיים והבריאות, היא נגזרת של הזכות לכבוד האדם, באשר הוא אדם, ושל הזכות החוקתית לחיים ולשלמות הגוף המעוגנות בחוק יסוד: כבוד האדם וחירותו", וכי "הפליה בהספקת שירותי בריאות עלולה לעלות לכדי פגיעה חוקתית בזכות לשוויון" (בג"ץ 1105/06 **קו לעובד נ' שר הרווחה**, פסקה 59 לפסק דינה של השופטת ארבל ופסקאות 2-3 לפסק דינה של השופטת ברק ארז (פורסם בנבו, 2013). מטבע הדברים, החובה להגן על חייהם ושלמות גופם של אזרחי ותושבי המדינה עומדת על תילה גם בעיתות של חירום, והיא חלה ביחס לכל אדם ובכל מקום שבו הוא מתגורר (השוו עם בג"ץ 5019/14 **לבאד אבו עפאש נ' מפקד פיקוד העורף**, פסקה 5 לפסק דינו של השופט דנציגר (פורסם בנבו, 2014).

8. עוד יוזכר כי, ככל שמדובר בהענקת שירותים או תקציבים מטעם רשויות המדינה וגופים ציבוריים אחרים, הדבר צריך להתבצע על בסיס קריטריונים ענייניים, שוויוניים, וסבירים (ראו לעניין זה, בג"ץ 727/00 **ועד ראשי הרשויות המקומיות הערביות בישראל נ' שר הבינוי והשיכון**, פ"ד נו(2) 79, 90 (2001)).

לאור כל האמור לעיל, הינכם מתבקשים לפעול כדלקמן:

א. להורות על הקמת מתחם בדיקות למחלת הקורונה באום אל-פחם או במקום סמוך באזור המשולש;

ב. לעדכנו בדבר כמויות הבדיקות שנעשו עד עכשיו לאזרחים המתגוררים ביישובים ערביים;

ג. לעדכנו בדבר המדיניות הממשלתית להנגשת שירותי בריאות בסיסיים המופעלים על ידי מד"א ביישובים ערביים, כולל פינוי לבתי חולים במקרי חירום או מתן טיפולים דחופים בבית.

בהתחשב בדחיפות הנושא, נבקש לקבל את עמדתכם בהקדם ולא יואחר מ-48 שעות.

בכבוד רב

סארי עראף, ער"ד

העתק: הלשכה המשפטית של משרד הבריאות, בפקס: 02-5655972